

**Heineken
Prizes**

K N A W

Dr. A.H. Heinekenprijs voor de Historische Wetenschap 2016, toegekend aan Judith Herrin

Laudatio door Maarten Prak, voorzitter van de jury voor de Dr. A.H. Heinekenprijs voor de Historische Wetenschap 2016

Dames en heren,

Wie de vele sombere krantenkoppen over het Midden-Oosten leest, moet niet vergeten dat het Midden-Oosten ook de wieg is van een hele reeks grote beschavingen.

Hier zijn de Mesopotamische rijken ontstaan, evenals de stadstaten in Fenicië en Oost-Griekenland. Hier was de bakermat van het jodendom, het christendom en de islam.

En hier ontstond ook Byzantium, die belangrijke opvolger van het Romeinse Rijk.

Het Byzantijnse Rijk, dat meer dan duizend jaar in stand bleef, strekte zich op zeker moment uit van Italië in het westen tot het huidige Iran in het oosten.

Zoals we Judith Herrin net hebben horen zeggen, heeft het woord 'byzantijns' tegenwoordig vaak een negatieve klank. Het kan verwijzen naar een onnodig ingewikkelde of slinkse gang van zaken. Historici zijn echter gaan inzien dat Byzantium eigenlijk een belangrijke brug vormde tussen de oudheid en de moderne tijd. En dat inzicht is in meerdere opzichten te danken aan Judith Herrin.

Dames en heren,

Dankzij haar baanbrekende werk zijn wij heel anders tegen de Byzantijnse beschaving en de wereld daaromheen gaan aankijken. Zij heeft bijvoorbeeld laten zien hoe twee uiteenlopende stromingen in het christendom hebben geleid tot twee afzonderlijke rijken: het Byzantijnse Rijk in het oosten en het Karolingische Rijk in het westen.

Zij heeft duidelijk gemaakt hoe het grote Byzantijnse Rijk bijeen werd gehouden door ambtenaren die de politieke, militaire, culturele en religieuze belangen beschermden van Constantinopel, de hoofdstad die wij nu kennen als Istanbul.

En dankzij Judith Herrin zien we de vrouwen in de Byzantijnse wereld nu niet langer alleen als slaafse, onzichtbare instrumenten van familie, kerk en keizerlijke macht.

Door haar vasthoudendheid vond zij nieuwe bronnen waaruit deze vrouwen naar voren komen als mensen met een eigen stem en een eigen sociale en politieke rol.

Om tot al die inzichten te komen, heeft Judith Herrin een enorme verscheidenheid aan archeologische en visuele bronnen en ook oude teksten in vele talen onderzocht. Daarbij heeft zij steeds de hoogste wetenschappelijke normen gehanteerd. Tegelijkertijd heeft ze ook werkelijk prachtige boeken geschreven. Zo heeft ze de vruchten van haar onderzoek gedeeld met leken én vakgenoten.

Zij heeft gedaan waar de meeste historici van dromen: enerzijds een waardevolle bijdrage leveren aan de wetenschap, maar anderzijds ook een internationaal lekenpubliek weten te boeien met interessante verhalen.

Dames en heren,

Het werk van Judith Herrin is geworteld in haar overtuiging dat goede wetenschap telt; dat de middeleeuwse wereldgeschiedenis niet echt te begrijpen is zonder kennis van het Byzantijnse Rijk; en dat geesteswetenschappelijk onderzoek niet een soort luxe is, maar essentiële kennis oplevert voor de wereld waarin we nu leven.

Daarom vraag ik, mede namens de jury, een groot applaus voor Judith Herrin, winnaar van de Heinekenprijs voor de Historische Wetenschap 2016!